

Kela kansallisena toimijana

(KanTo)

14.11.2006
Erkki Aaltonen

Missä ollaan nyt?

- Lait voimaan mahdollisimman pian (1.3.2007)
 - Laki sosiaali- ja terveydenhuollon sähköisestä asioinnista (HE 253/2006)
 - Laki sähköisestä lääkemääräyksestä (HE 250/2006)
- Neljän vuoden siirtymäaika
- Hankkeet saavat käyttöönsä viime vuosina STM:n yhteistyössä eri asiantuntijoiden kanssa laatimat suositukset arkkitehtuureista ja palveluista
 - STM on teettänyt sähköiseen lääkemääräykseen liittyvät määrittelyt. Työ valmistui kesäkuussa.
 - STM on tilannut tietojärjestelmäarkkitehtuurin sekä tietojärjestelmäpalveluiden määrittelyn. Käynnistynyt elokuussa, lausunnonle vuoden lopulla ja valmistuu 28.2.2007.
 - Sanomakuvausten määrittelyjä valmistumassa

- Miksi kansallista toimintaa
 - Tarvitaan taho, joka pitää huolta siitä, että on olemassa toimiva integroitu kansallinen palvelukokonaisuus ja jolla on riittävät resurssit palvelukokonaisuuden järjestämiseen ja jatkokehittämiseen
 - Käyttäjille on helpointa, jos on vain yksi taho, josta kansalliset palvelut ovat saatavissa ja joka vastaa palvelun toiminnasta ja kehittämisestä käyttäjiin päin
 - Kansallisen arkiston ylläpitäjä on Kela

Ratkaisu kansallisesta toimijasta

- Viranomaistoimintaa tai siihen rinnastuvaa julkishallinnon toimintaa
- Tehtävää hoitavan yksikön tulee nauttia erityisen suurta julkista luotettavuutta
- Tulee olla yleistä etua toteuttava, osapuoliin nähden puolueeton ja neutraali
- Toimijalla tulee olla tietohallinnollista osaamista

Miksi Kela?

- Valtakunnallisia atk-ratkaisuja vuodesta 1960
- Perusteknologia valmiina
 - 7 x 24 miehitetty konesali
 - Tietoturvallinen konesaliympäristö
 - Omat sovelluskehitysresurssit
 - Omat käyttöpalvelut
 - Tekninen käyttäjätuki
 - Sähköinen tunnistaminen ”Tunnistus.fi”
 - Sähköiset asiointipalvelut
- Todennettu kustannustehokkuus
 - (Gartner, Compass, Nolan & Norton)

Lakiehdotus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (1)

- Tavoitteena on:
- Mahdollistaa tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntämällä tiedon saatavuus sekä näin edistää palvelutapahtumien ja palvelukokonaisuuksien tuottamista
- Parantaa myös asiakkaan mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa hänelle annettavan palvelun järjestämiseen
- 1. vaiheessa keskitytään terveydenhuollon tiedon käsittelyyn

Lakiehdotus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (2)

- Lakiin ehdotetaan sisällytettäväksi säännökset sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisen käsittelyn yleisistä vaatimuksista
 1. Tietojen **saatavuus, käytettävyys, eheys ja säilyminen sekä asiakkaan yksityisyyden suoja** näiden tietojen käytössä
 2. Käytön ja luovutuksen seuranta
 3. Velvoite tunnistaa ja todentaa asiakastiedon käsittelyn osapuoli luotettavasti
 4. Velvoite varmistaa asiakirjan muuttumattomuus sähköisellä allekirjoituksella

Lakiehdotus sähköisestä lääkemääräyksestä (1)

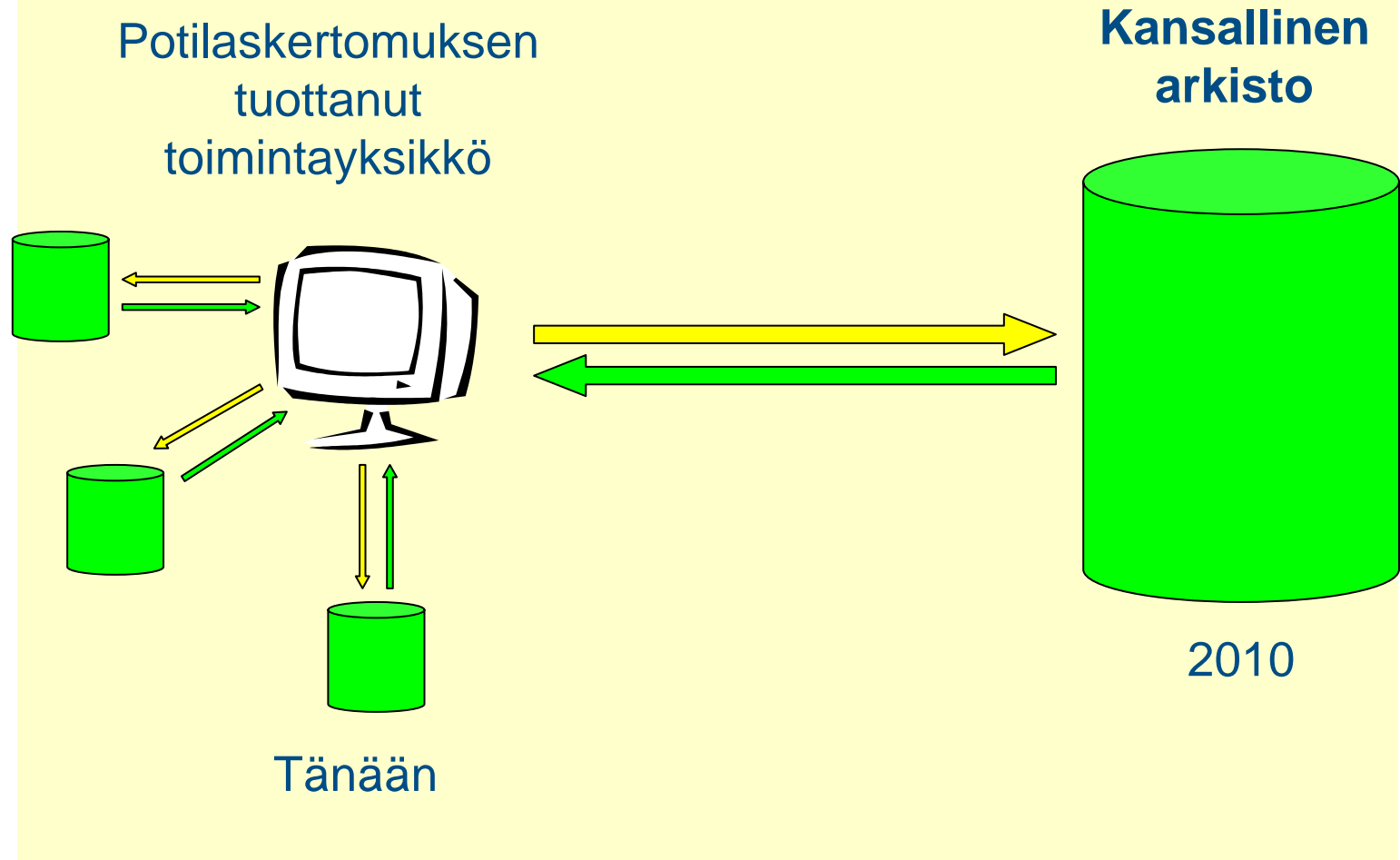
- Tavoitteena on parantaa potilas- ja lääketurvallisuutta sekä helpottaa ja tehostaa lääkkeen määräämistä ja toimittamista
- Perustetaan valtakunnallinen keskitetty tietotekninen järjestelmä (eReseptikeskus)
- Keskitetyn järjestelmän ansiosta lääkemääräys voidaan laatia samalla tavalla kaikissa terveydenhuollon toimintayksiköissä
- Sähköiset lääkemääräykset voidaan toimittaa jokaisesta apteekista

- Lääkemääräykset on laadittava tämän lain mukaisesti sähköisesti kaikissa julkisen ja yksityisen terveydenhuollon yksiköissä sekä terveydenhuollon toimintayksikön tiloissa toimivien itsenäisten ammatinharjoittajien vastaanotoilla, jollei potilas ole kieltänyt sähköisen lääkemääräyksen käyttöä
- Voimaantulo- ja siirtymäsäännöksiensä mukaisesti 4 vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta

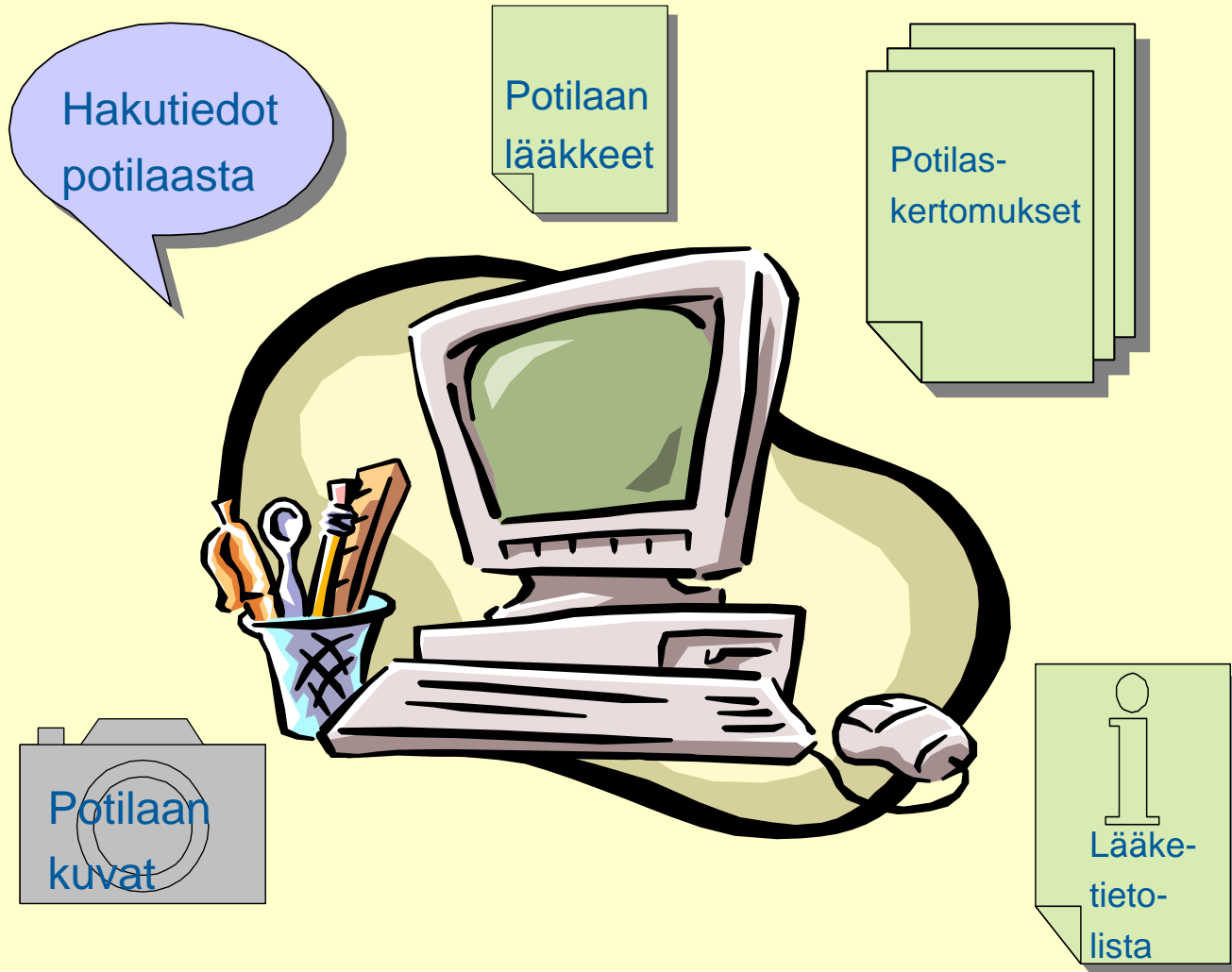
Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluita (1)

- Potilastietojen ja potilasasiakirjojen säilytystä ja käyttöä varten ovat **arkistointipalvelut** sekä luovutusta varten ovat **hakemisto- ja välityspalvelut, luovutuksen lokipalvelut sekä suostumuksenhallintapalvelut**
- **Potilaalle luotava katseluyhteys**
- Sosiaali- ja terveydenhuollon **koodistopalvelu**, sekä
- Em. laeissa tarkoitettujen terveydenhuollon rekisterinpitäjien, terveydenhuollon palvelujen antamiseen osallistuvien henkilöiden ja tietojärjestelmien **varmennepalvelut**, joihin kuuluvat tunnistamisessa ja todentamisessa sekä sähköisessä allekirjoituksessa tarvittavat varmenteet ja näihin liittyvät palvelut
- Kela vastaa 1 – 3 kohdassa tarkoitettujen palvelujen teknisestä ylläpidosta, Stakes huolehtii koodistopalvelun sisällöstä ja TEO vastaa 4 kohdan mukaisista tehtävistä

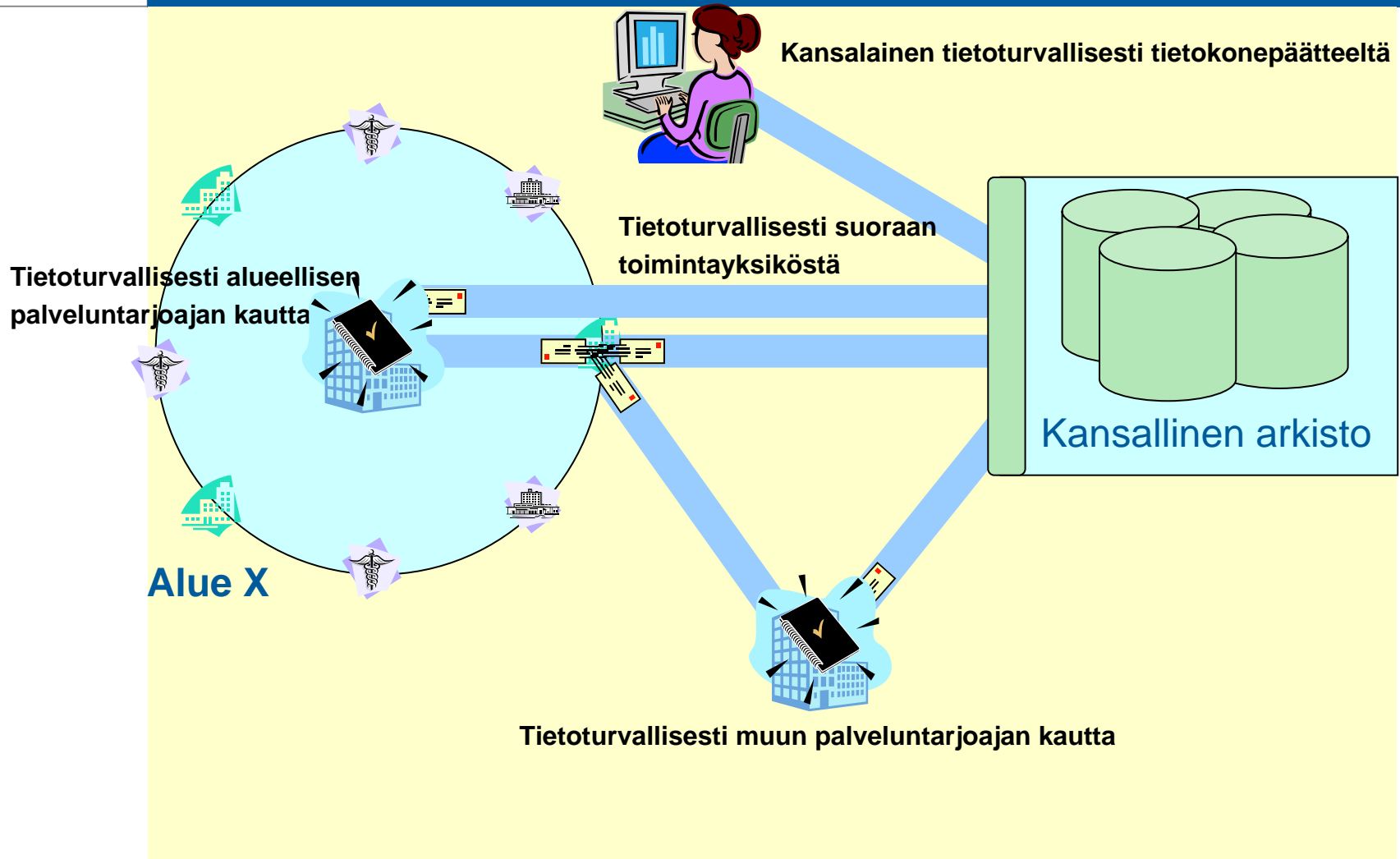
Arkistointi tänään ja 2010

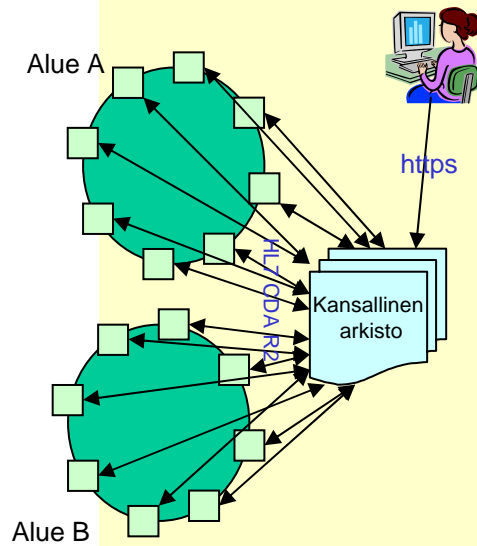
Työpöytä muuttuu

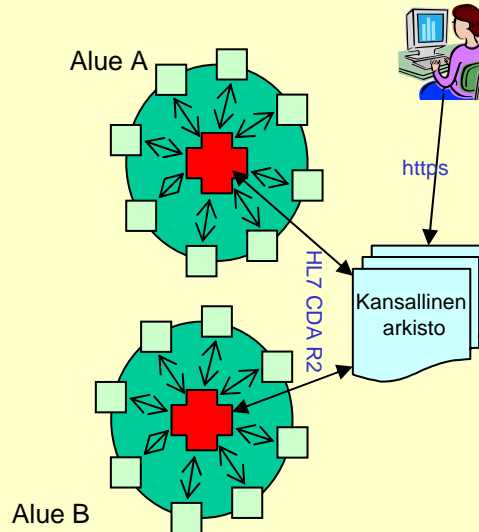
Yhteydet kansalliseen arkistoon (1)

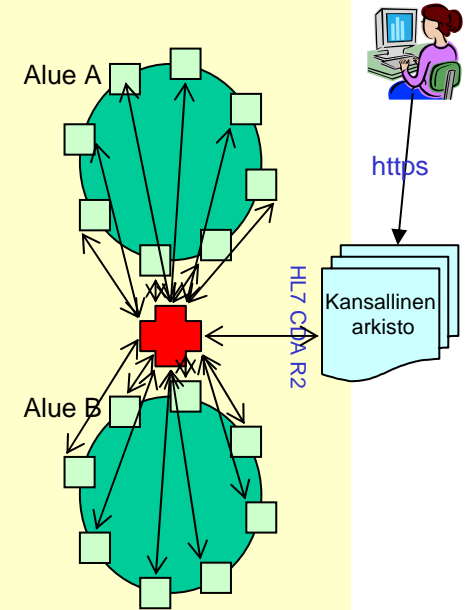
Yhteydet kansalliseen arkistoon (2)

Suorat yhteydet

Alueellisten välittäjien kautta

Yleisten välittäjien kautta

Tai variaatiot kaikista edellä kuvatuista!

Erilaiset liityntämallit tarpeen

- Terveydenhuollon toimijoilla eritasoiset valmiudet liittyä kansallisiin palveluihin =>
 - Suorat salatut yhteydet
 - Välityspalvelutoimittajat (alueelliset, yleiset, perusjärjestelmäkohtaiset)
- Vaiheittainen kehitys kohti kansallista palvelua mahdollista
- Yhteyksien käyttöönotto vaatii yhteensopivuus-”sertifioinnin”

Nykyisten ohjelmistojen käyttöikä

- Nykyisiä ohjelmistoja voidaan käyttää niin kauan kuin se niiden palvelukyvyn ja kustannustehokkuuden mukaisesti on järkevää
- Missä määrin terveydenhuollon toimintayksiköt tulevat säilyttämään kopiota perusjärjestelmissä, paikallisissa tai alueellisissa tietovarastoissa tulee riippumaan tietotekniikan kehitymisestä sekä kansallisen toimijan kyvystä tarjota palvelukykyisiä ja kustannustehokkaita arkistopalveluja

Mm. seuraavin keinoin:

- KanTo-toiminta erillään muusta Kelan toiminnasta
- Riskianalyysit
- Asiantuntijayhteistyö
- Tietoturvallisuuden jatkuva kehittäminen (sekä tekniset että hallinnolliset toimenpiteet)
- Sisäiset ja ulkoiset arvioinnit
- Tietoturvasertifiointi
 - Suunnitelmissa on KanTo-toiminnan sertifiointi

Kansallisen toimijan tehtävät ovat haaste myös tietoturvallisuudelle

Nykyisinkin tärkeät tekijät

- luottamuksellisuus
- eheys (tietojen oikeellisuus ja ajantasaisuus)
- käytettävyys (tietojen häiriötön saatavuus)
- osapuolten luotettava tunnistaminen
- kiistämättömyys

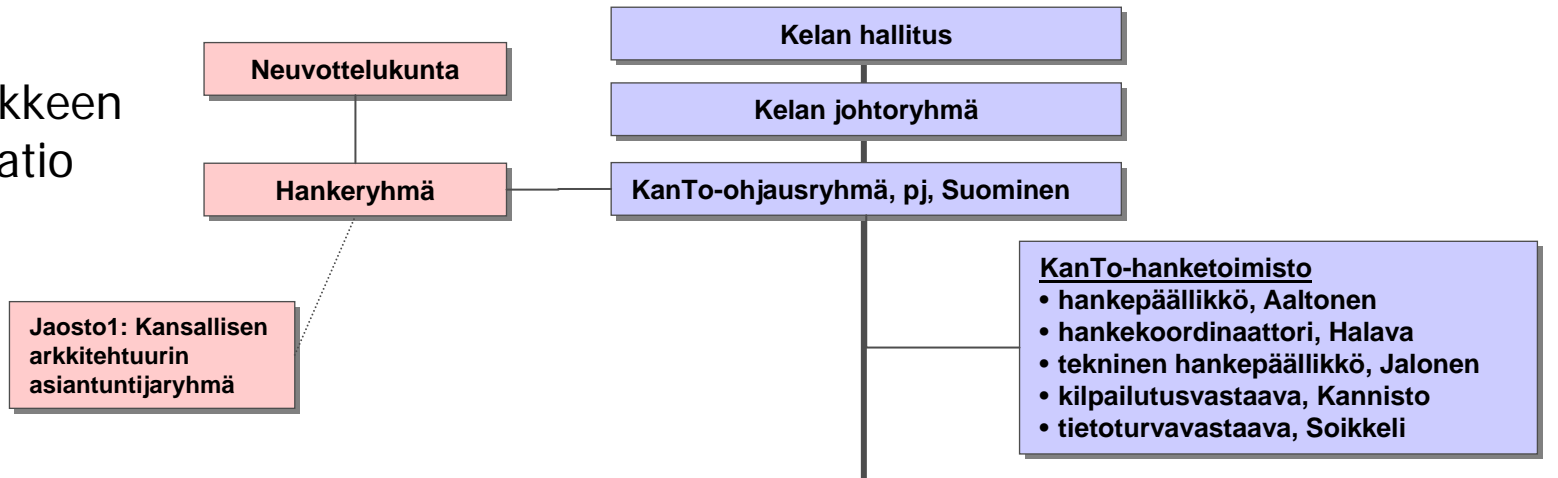
korostuvat entisestään, kun

- suojattavien tietojen määrä kasvaa
- tietojen arkaluonteisuus kasvaa
- toimijoiden verkosto laajenee
- toiminnan on oltava keskeytyksetöntä

Miten edetään

- STM vastaa kokonaisuudesta
- Kela vastaa reseptikeskuksen ja sähköisen arkiston ym. rakentamisesta ja ylläpidosta
- Terveystieteiden tutkimuskeskus huolehtii liittymisestä kansalliseen toimintaan siirtymäajan kuluessa
- Edellytys Kansallisen toimijan tehtävien onnistumiselle on eri tahojen selkeä yhteisymmärrys ja tahtotila
- Lait voimaan

KanTo-hankkeen organisaatio

KanTo-koordinointiryhmä pj. Aaltonen

Kokonaisarkkitehtuuri pp. Jalonen

- Kokonaisarkkitehtuuri
- Sähköiset allekirjoitukset
- Välityspalvelu ja bisneslogiikka
- Koodistopalvelun rajapinta
- Loki- ja valvontapalvelu
- Kansalaispalvelu
- Tunnistamis- ja varmennepalvelu
- Tilasto- ja tutkimuspalvelu

Käyttöpalvelut pp. Jaatinen

- Koodistopalvelu
- Valvonta, hallinta, tekninen tuki
- Tietoliikenne, tietoturva ja verkko
- Fyysinen turvallisuus, laitteistojen sijoittelu
- Testilaboratorio
- Help desk
- Tekniset ympäristöt

Käyttöönnotot pp. Hartikainen

- Palveluun liittymisen prosessi
- Koulutus
- Integrointitestausprosessi
- Alueelliset käyttöönnotot

eResepti-sidosryhmä pj. Kiiski

eResepti-projekti pp. Kempainen

- Reseptikeskus

eArkisto-sidosryhmä pj. Hytönen

eArkisto-projekti pp. Lindgren

- Rekisteröinti- ja hakemistopalvelu
- Suostumusten hallinta
- Arkisto
- Kuva-arkisto

2006

2007

2008

2009 → 03/2011

TEO & Stakes

Koodistopalvelun siirto Kelaan

TEO:n ja Stakesin palvelut

eResepti

Käyttöönoton toimintamallien rakentaminen

Käyttöönottojen ohjaus ja seuranta

Määrittely: eResepti

Jatko-määrittely

Toteutus: • Resepti-keskus

Integrointi, tekninen pilotti

eReseptin käyttöönnotot

eReseptin ylläpito, toimittaja

itse

Kokonaisarkkitehtuuri

Teknisen arkkitehtuurin suunnittelu: suunnittelumenetelmät ja -välineet, jatkuvakäyttöisyys (24 / 7)

Teknisen kokonaisuuden ja integraatioiden hallinta, teknisen ympäristön toteutus

Määrittely: kokonaisarkkitehtuuri, välityspalvelu, arkisto jne.

Toteutus: •Välityspalvelu •Bisneslogiikka •Loki- ja valvontapalvelu

Kilpailutuksen valmistelu

Kilpailutus

eArkisto

Toteutus: •Rekisteröinti- ja hakemistopalvelu •Suostumusten hallinta •Arkisto •Kuva-arkisto

Integrointi, tekninen pilotti

eArkiston käyttöönnotot

eArkiston ylläpito, toimittaja

itse

Käyttöönoton toimintamallien rakentaminen

Käyttöönottojen ohjaus ja seuranta

Kansalaisen käyttöliittymä

Esitutkimus

Määrittely

Toteutus ja testaus, eResepti

Toteutus ja testaus, Muut potilasasiakirjat

Käyttöliittymän ylläpito

Värien selitykset

STM

Kela toteuttaa itse

Kela kilpailuttaa toteuttajan

Yhteistyökumppanit

eResepti-projekti

eArkisto-projekti

Kokonaisarkkitehtuuri-projekti

- eResepti 2008
- eArkisto 2009

- Kiitos!

erkki.aaltonen@kela.fi

040 8249451

0204343817